

ŽELJKO POLJAK: ZLATNA KNJIGA HRVATSKOG PLANINARSTVA

U Ogulinu je 17. travnja, prigodom svečanosti početka obilježavanja 130. obljetnice hrvatskog planinarstva, predstavljena dugo očekivana »Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva«. Riječ je o knjizi koja je, može se to slobodno reći, kruna svestranog planinarskog rada našeg vodećeg planinarskog publicista prof. dr. Željka Poljaka. On je za ovo djelo, kroz svoje dugogodišnje planinarsko djelovanje, a i radeći na knjizi intenzivno više od godinu i pol, marljivo prikupljao povijesnu građu i napravio izuzetno vrijedan, zanimljiv i sistematičan povijesni prikaz našeg planinarstva. Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva je zapravo svojevrsna planinarska enciklopedija koja obuhvaća sve planinarske djelatnosti i prati njihov razvitak od početaka do danas. Valja reći da se ova knjiga znatno razlikuje od jedinoga do sada sustavnoga povijesnog prikaza (Povijest hrvatskog planinarstva Vladimira Blaškovića, Zagreb, 1975), prvo zato što Blaškovićeve studija završava s 1949. godinom i, drugo, što opširno i na neponovljiv način prikazuje početke našeg planinarstva u širokom kontekstu tadašnjih zbivanja i općih prilika. Prema tome, nova knjiga i knjiga »Hrvatsko planinarstvo« iz 1975. godine posve su različite i dobrim dijelom komplementarne.

U knjizi je povijesni razvitak prikazan u deset poglavlja i to: Uvod, Preteče organiziranog hrvatskog planinarstva, Hrvatsko planinarsko društvo, Razdoblje od HPD-a do PSH, Planinarski savez Hrvatske i Hrvatski planinarski savez, Planinarska društva u Hrvatskoj, Regionalno udruživanje, Stručne djelatnosti, Planinarske kuće i drugi objekti od 1878. do danas i Biografski leksikon hrvatskih planinara.

Knjiga ima 350 stranica enciklopedijskog formata, a tekst je popraćen s nekoliko stotina povijesnih slika i dokumenata te više raznovrsnih tablica. Na naslovnici je uspjeli snimak Klekove stijene koji je snimio Tomislav Marković. U prvom dijelu knjige obrađena je najranija planinarska povijest prije osnutka planinarske organizacije, sam osnutak i njezino djelovanje do drugoga svjetskog rata. U drugom dijelu knjige posebna je pozornost posvećena radu i uspjesima naših plani-

narskih društava, planinarskim kućama i planinarskim djelatnostima, a u biografskom leksikonu može se naći 800 biografija najistaknutijih planinara koji su obilježili našu planinarsku povijest.

Dio knjige oživljen je atraktivnim slikama u boji koje zorno predstavljaju najveće uspjehe u svim planinarskim djelatnostima. Svaka djelatnost detaljno je objašnjena; prikazan je njen povijesni razvoj od njenog osnutka s naglaskom na najvažnije događaje, što podrazumijeva podatke o vrsti, mjestu i vremenu događaja te imenima sudionika; opisani su najvažniji problemi s kojima se u svom razvoju susretala određena djelatnost i koja su najvažnija dostignuća. Također, opisano je današnje stanje te djelatnosti, sastavljena je kronologija najvažnijih događaja, ponegdje dopunjena popisima i tabela-

ma, a sve je ilustrirano mnoštvom fotografija. Tako u knjizi možemo doznati što je planinarenje, što je klasični alpinizam, što su ekspedicije i što je športsko penjanje. Doznamo npr. da je prvo penjanje u Hrvatskoj izvela jedna žena - Dragojla Jarnević još 1843. godine na stijeni Okića; da Gorska služba spašavanja u Hrvatskoj djeluje od 1950; da su na današnjem teritoriju naše države u špilju ušli naši daleki preci još prije oko milijun godina; da je prva planinarska udruga počela špilje organizirano istraživati 1900; da je kod nas planinarsko skijanje počelo 1909; da se orijentacija u Hrvatskoj razvila iz patrolnih marševa; da se Vodička služba počela razvijati 1953; da su prve planinarske fotografije snimljene 1884, a prvi planinarski film 1930; da je prvi planinarski put prokrčen 1878. a prvo označavanje planinarskog puta obavljeno 1882; da zaštita prirode ima tradiciju od 1884., da je njena najveća akcija bila 1997. »S.O.S. za Velebit«, da mnogi planinarski tekstovi spadaju u književnu kategoriju, te da se o

planinarstvu može mnogo saznati na sada suvremenom mediju - Internetu. To su samo neke od brojnih zanimljivih povijesnih crtica o našem planinarstvu koje se mogu naći na stranicama Zlatne knjige hrvatskog planinarstva.

Ipak, valja istaknuti da glavna vrijednost ove knjige nije gomila podataka i slika, već čitko, zanimljivo i pristupačno pisan tekst. Naime, povijesne knjige često predstavljaju dosadno štivo zbog obilja faktografskih podataka i nabiranja, no ova knjiga to nipošto nije. Naprotiv, to je kapitalno djelo koje će se godinama tražiti, iznova čitati i citirati u svakom idućem povijesnom prikazu.

Nakladnici knjige su Hrvatski planinarski savez i »Libera Editio«, a knjiga se može nabaviti po cijeni od 200 kuna u Hrvatskom planinarskom savezu, tel. 01/48-24-142 i 01/48-23-524, e-mail: hps@inet.hr.

Alan Čaplar i Vlado Božić

NOVE TURISTIČKE STAZE IZNAD DRVENIKA

Uložiti preko 150 radnih dana u jedan planinarski i turistički projekt nije baš čest slučaj. Prošlog ljeta je PD »Šumar« uspostavilo suradnju s već tradicionalnom akcijom Hrvatske matice iseljenika »Eco-Heritage Task Force 2003« i pomoglo da se pedesetak naših mladih iseljenika pokaže i dokaže dobrovoljnim radom u domovini svojih predaka. Uz nekoliko zadataka na uređenju vrijednih zbirki u franjevačkom samostanu u Zaostrogu, mladi su s posebnim zadovoljstvom polazili na rad »u planinu«. A u planini, nakon što smo 2002. uredili i obilježili planinarski dio staze, o čemu je objavljen članak u HP 10/2002 na str. 279., probijena je sasvim nova staza, koja povezuje planinarsku stazu s Magistralom, i opet, nakon 30 godina, omogućuje da se u staro selo Drvenik stigne stazom umjesto cestom. No, kako su naši mladi suradnici bili izuzetno vrijedni, radovi su neplanirano prošireni, pa je ponovno probijena i potpuno zarasla staza prema crkvi sv. Roka, povezani su vrhovi Gradina i Plišivac, po stazi postavljeni diskretni puto-

Na Drveničkim stinama

foto: Branko Meštrić